

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Gradišče št. 7, levo.
Telefon št. 77.

Izhaja vsako soboto.

Mesečna naročnina: za tuzemstvo 6 Din, za inozemstvo 8 Din.

Inserti se računajo po velikosti. Cene so navedene
v oglasnem delu.

Veličastna manifestacija narodno-socialistične mladine v Mariboru.

V nedeljo dne 7. t. m. je imela narodno-socialistična mladina svoj III. glavni zbor, ki se je to leto vršil v Mariboru. Zbor pompa in gostobesedne reklame se je pripravljala naša delavska mladina na svoj dan, tiho in mirno, kakor se spodobi za organizacijo, ki vrši važno kulturno in politično vzgojno delo med mladim proletariatom. Zato pa je bilo presenečenje tem večje za vse nepoučene, ko so nepričakovano videli korakati po mariborskih ulicah sto in sto mladih, zdravih in čilih fantov in deklet, navdušeno gardo narodno-socialističnega naraščaja. Pač razočanje ta nastop vse tiste slepe politike, ki so se pred kratkim trdili, da nar. socializem ni več. Presenečenje za one, ki so mladinski pokret v lastnih vrstah podcenjevali ter mu prisojali pomen in važnost navadnega društva brez važnejšega, da, odločilnega pomena za politični razvoj in bodočnost našega proletarskega naroda. Manifestacija mladine v Mariboru je jasen, neizpodbiten dokaz, da nar. socializem napreduje, da Klofačev evangelij prodira med najširše plasti našega naroda in da ni sile na svetu, ki bi ga mogla zaustaviti v njegovem zmagovitem pohodu. Ideja, ki ima za seboj tako navdušeno in zdravo mislečo mladino, ne more propasti; stranka, ki ima za seboj tak naraščaj, ki hrepeni po delu in boju, sme mirno zreti v bodočnost.

Prihod gostov in delegatov.

Že v soboto popoldne so prišli v Maribor predstavniki češke socialistične mladine, s katero nas še iz predvojnih dob vežejo najiskrenejši bratski stiki. Kot delegata zveze češkosl. socialistične mladine v Pragi sta prišla njen predsednik, brat poslanec Špatný in brat Neuman, češko socialistično mladino v Avstriji pa sta zastopala njen tajnik, br. Klattl iz Dunaja in br. Stary iz Gradca. Na kolodvoru so jih sprejeli predsednik JNSM, br. Brandner ter zastopniki »Bratstva« v Mariboru in deputacija NSS. S pomočnimi vlaki so prihiteli delegati oddaljenejših organizacij ter tamburaški zbor in člani »dramskega oddelka »Bratstva« iz Ljubljane. Vsi ostali udeleženci so prišli v nedeljo z dopoldanskim vlakom. Kakor čebele iz panja se je vsula mladina iz železniških vozov na mariborskem kolodvoru. Radost jim je sijala iz oči in ponos jih je navdajal v zavesti, da so s svojo številno udeležbo prekosili vsako pričakovanje. Na peronu so jih pričakovali zastopniki mariborske organizacije, pred kolodvorom pa bratje Čehi in številna množica. Po prisrčnih pozdravih se je razvil

sprevod

izpred kolodvora do »Jadrana«, kjer je bil določen prostor za zborovanje.

Na čelu spreveda je bila godba »Drave«, za njo prapora mladinskih organizacij ter prapor krajevne organizacije NSS iz Kočevja. Praporom so sledili člani osrednjega izvršnega odbora jugoslov. nar. soc. mladine z milimi gosti Čehi iz Prage, Dunaja in Grada. Za temi je korakala družina tabornikov (nar. soc. skautska org.) v polni opremi z vodjo, br. Tavčarjem na čelu. Ta skupina je v svojem slikovitem kroju z belimi, rdeče obrobjenimi ovratniki in belimi s taborniški znaki na ramenih vzbujala splošno pozornost. Zanimiva je bila četa članov zagorskega »Bratstva«, ki je sledila tabornikom v sprevodu v rudarskih krogih s praporom.

F. B.

Stabilizacija.

Kot kronisti zasledujemo vladno delovanje in ga ocenjujemo po zaslugi. Naša kritika je bila in bo stvarna, ne da bi se ozirali ne na levo, ne na desno. Ničesar nečemo zamolčati, ničesar prikrijevati ali pretiravati. Demagogija nam je povsem tuja.

Največja zasluga Davidovičeve vlade, ki jo ne moremo dovolj visoko oceniti, je preprečenje državljanske vojne z vsemi posledicami. Človeška — bratska kri, ki se je začela prelivati v Trbovljah in drugod, bi bila tekla v potokih. Kulturne pridobitve bi se bile uničevale v množicah. Bržčas bi bilo prišlo do intervencije velesil in ni izključeno, da bi bili Italijani zasedli Ljubljano in Zagreb,

Sledili so nadalje delegati »Mladosti« iz Ljubljane (Trnovo), »Bratstva« iz Ljubljane, Siske, Celja, Maribora, Litije, Trbovelj, Kranja, St. Pavla, Dravlj in Jesenic te zastopniki pripravljaln odbora raznih nanovo se osnujočih narodno-socialističnih mladinskih organizacij. Za mladino so stopali predstavniki NSS in ostali somišljeniki. Vseh udeležencev spreveda je bilo nad 500.

Mirno in dostojno se je razvil spored, mirno in dostojno, brez vpitja in krika so korakali mladi bojovníki narodnega socializma po mariborskih ulicah v zavesti, da so prišli na zbor manifestirat za svoje pravice in protestirat proti krivicam družabnega reda. Zavedali so se resnosti dneva, ko bodo polagali račun o proštem delu in sestavljali načrte za bodočnost.

Pred gostino »Jadrana« se je vstavil sprevod. Z okna I. nadstropja je pozdravil delegata predsednika mariborskega »Bratstva«, br. Tumpej. V prvi vrsti se je zahvalil bratom Čehom, da so se odzvati vabilu ter s svojo prisotnostjo dali povdarka bratski zvezi med jugosl. in češko socialistično mladino ter s tem še utrdili medsebojne stike. Povdarjal je pomen dneva, ko je prvi korakala nar. socialistična mladina v sirnenih vrstah po ulicah nekdanj nemškega, sedaj slovenskega Maribora. Izrazil je nado, da bo ta manifestacija tvorila mejnik v razvoju narodne socialistične misli, ki se bo razširila ob severni meji in prepoila srca vseh poštenih in dobro mislečih ter jim dala novih moči za vstrajnost v neenakem boju.

Mariborskim somišljenikom in zlasti »Bratstvu« se je zahvalil v imenu osr. izvrševalnega odbora jugoslov. nar. soc. mladine tajnik, br. Kravos. Omenil je težave in boje, ki jih je morala mladina prenesti tekom dveh let, kar obstaja njena organizacija.

Ni klonila v svojem navdušenju, marveč zmagovito prodirala med vrste mlade proletariata. Da je bilo njeno propagandno delo uspešno, priča najjasnejša današnja manifestacija. Bodril je k vstrajnosti v započetem boju, da bo čim bližje cilj: zmaga nar. socializma.

Navdušeno pozdravljen se je pojavil pri oknu predsednik Zveze češkoslovaške soc. mladine, poslanec br. Špatný. Zahvalil se je za sprejem. Rad je prišel med jugoslov. brate, ker je poznal njihovo delo že iz prejšnjih let. Vendar je presenečen nad razvojem. Take manifestacije v Mariboru ni pričakoval. Zato z radostjo prinaša pozdrave čeških bratov in sester svojim jugoslov. bratom in sestram s povdorkom, da obstoja med Čehoslovaki in Jugoslovani le ena narodno-socialistična misel, le ena narodno-socialistična mladina, ki družil mlade proletarce obeh narodov v prisrčni in iskreni bratski ljubezni. Spomnil se je nesvojdnih bratov in sester v Primorju, Istri in Korotanu in povdarjal, da narodni socializem ni dovršil svoje misije, dokler tudi ti zasužnjeni člani naše slovenske družine niso svobodni v svoji lastni domovini. Zagotavljal je vso pomoč čeških mladih proletarcev tudi v tem boju.

Govoru brata Špatnega je sledila navdušena ovacija z vskliki bratom Čehom. br. Klofaču in narodno-socialistični misli. Manifestacija se je zaključila z nar. dno himno »Lepa naša domovina«, ki jo je zapela vsa zbrana mladina.

Nato so šli člani zastopstva mladine k seji, gostje in ostali delegati pa so si ogledali mesto.

Velesrbi pa Hrvaško do Siska. Dožvelj bi konec kraljevine SHS, Pašić in Pribičević bi bila dosegla svoj cilj: ustanovitev Velike Srbije s pomočjo »jugoslovenske« Orjuna in Srnao ter ponižanje toliko osovraženih Hrvatov.

To se ni zgodilo. Razum je zmagal nad starikavo trmo in vladohlepnostjo za vsako ceno. Danes morejo vsi, ki so dobre volje, v miru opravljati svoje posle. Orjuna in druge nasilniške organizacije so bile v državi. Orjunaši smejo črne uniforme predati v muzeje, da se bodo potomci čudili zablodnemu okusu pateritiranij »Jugoslovanov«, ki so ubijali svoje ideje bratom v glave z — revolverjem v roki. Današnja vlada jih ne potrebuje

več, pa jih tudi ne more trpeti dolgo poleg sebe, če hoče obvarovati svoj ugled. Zato bo morala prej ali slej razpustiti vse tri organizacije (Orjuna, Srnao in Hanao). Vlada zakona se more opirati le na zakonita sredstva: vojaštvo, orožništvo in policijo. Izrodki režima nasilja so postali brezpredmetni.

Vlada je prebila zlasti zadnji teden burne dni. Radičevci so zakrivali nekoliko nerodnosti, ki so le napeljevale vodo na mlin prejšnjega režima. »Slobodni dom« je napadel na nevalificiran način notranjega ministra. G. Predavec, podpredsednik HRSS, se je žaljivo izrazil o zemljoradnikih, ki tudi podpirajo vlado in so po svojem socialnem programu najbližji Radičevcem. Razen tega pa so se stavili Radičevci povsem nepotrebne zahteve v čisto vojaških zadevah. Vse te izjave so napravile vrlo neugoden utis v javnosti, ki stoji v ogromni večini na strani Davidovičeve vlade. Gotove difference med strankami, ki zastopajo različne programe, so samoposebi umevno skoro na dnevnom redu. Teh pa ni treba obešati na veliki zvon in dajati tako orožje v roke nasprotnikom. Zgovornim gospodom iz HRSS manjka taktika. Drezati pa v vojaške zadeve je še vse bolj kočljivo in danes tudi neoportuno. V Ženevi je prišlo do sporazuma med Angleži in Francozi. Razorožitvena konferenca je sklenjena stvar. Počakajmo! Vsaka evolucija zahteva časa in potrpežljivost.

Te nekorektnosti s strani HRSS pa so ostale k sreči za vlado in državo brez posledice. Nasprotno! Kakor sije sonce po burji in viharju še vse lepše, tako se je tudi tu na mah izjasnil politični horizont. Prišlo je do novega kompromisa med vladnimi strankami in dosežen je popoln sporazum. Komunikacije HRSS priznava, da so odstranjena vsa sporna vprašanja in utrjene smernice vladine taktike. V tem oziru je predvsem važno za uradnike načelo, da se ne sme ozirati vlada pri nameštanju uradnikov na njihovo strankarsko pripadnost. S tem je

Mariborske občinske volitve.

»Jutro« že ponovno jadikuje nad predrznostjo nemških priseljencev, ki namestajo vspostavitvi zopet nekdanji nemški Maribor. S predrzno svojatjo bomo še obravnavali in se bomo poslej s to zalego temeljiteje bavili. Danes se imamo pomeniti z največjimi krivci in sedanjimi povzročitelji žalostnega dejstva, da se pripravljajo tuji na naskok na naš Maribor.

Znano je, da je nesrečni dr. Žerjav oče onega zloglasnega volilnega zakona, ki povzroča sedaj resno nevarnost, da zavzemajo tuji v Mariboru neprimerno več mandatov, nego bi jim pripadalo po resnični številni moči. Javna tajnost je, da so baš demokratski politiki in zlasti advokati radi švabskega mamona z vso silo pospeševali in branili nemške težnje, skrbeli za njihovo obrambo, koncepcije, poslovne zveze itd. Skratka: Nemec je s pomočjo demokratskega advo-

likvidirana praksa prejšnjega režima, ki je nastavljala in izmenjavljala uradnike le po »partijci«. S tem pa je šele sedaj uveljavljen uradniški zakon, ki so ga zlasti P.-P.-jevci v tej točki dosledno prezirali.

Toda to še ni vse. HRSS je uvidela, da ne more stati ob strani in obenem podpirati vlado, za katero nosi itak odgovornost. Kakor kažejo zagrebška poročila, bodo vstopili Radičevci v vlado, kar je edino pravilno. S tem pa se bo vlada definitivno stabilizirala. To bo tisti zgodovinski preokret, ki smo ga videli mi že takrat, ko so se strašili prejšnji režimski listi z volilnim mandatom P.-P. Država se konsolidira. Tudi uvidevnejši radikali se bodo otresli izolacije, v katero jih je spravila nesrečna Pribičevićeva politika. Ne dvomim, da bo prišlo, do česar mora priti: ali do razcepa radikalnega kluba, ali pa do občutnega poraza radikalcev pri prihodnjih volitvah, ako se bodo še naprej obešali na fraka P. in P.

Vlada dela. Invalidski zakon je dovršen, isto zakon proti korupciji. Odkrivajo se pridno neštete afere glavnih krivcev v Pašičevem kabinetu. Sodišča bodo imela ogromno posla z Radeti, Lazicami, Velizarji in drugimi korupcionisti iz Pašičeve okolice. Prav je tako! Stvari, ki bi jih bila morala razčistiti že davno radikalna stranka sama, bodo odprle tudi Srbom oči in utrdile ugled se danje vlade pri poštenih srbski javnosti. Ne dvomim, da bo delo še vse bolj intenzivno po vstopu HRSS v vlado.

Marsikako resnico nas uči preobrat. Nakonec slavi zmago vedno le evolucija nad revolucijo, poštenost nad korupcijo, resnica nad lažjo. Politik se more moliti kakor vsak drug človek. Zmota je odpuštljiva. Politika pa, ki se udeležuje z nasiljem, lažjo in korupcijo, podleže prej ali slej zdravi kritiki. V Sloveniji smo morali baš mi, nar. socialisti prebiti najhujše boje z Žerjavom in njegovo do mozga korumpirano, cinično kliko. Danes je mož — politični mrlič. — R. I. P!

kata dosegel pri vseh instancah vse, kar je hotel. Bogatela sta Nemec in demokratski advokat, še bolj pa je rastla nemška nadutost. Baš ti demokratski, ki danes jadikujejo po »Jutru« so še danes v najintimnejših poslovnih zvezah z onimi Nemci katerih imena so provokatorično blešče na nemško-nacionalni kandidadni listi. Naj po »Jutru«, ali so Scherbaum, Glaserji, Franzi itd. člani upravnega sveta demokratske švabske banke? Če so, čemu, hinavci, potem jadikujete? Oglejte si, gospoda demokratska, trg. registre in ostrmeli boste sami, v kakšnih intimnih odnosajih se nahajate z nemškimi kandidati v upravnih svetih raznih industrijskih in bančnih podjetij! Priznajte resnico in dejstvo, da ste vi, gospoda demokratska, edini krivci. Radi tega je vaše tarnjanje navadna hinavščina in goli humbug. To vesta Maribor in vsa Slovenija.

Predobro se jim godi.

Za občinske volitve v Mariboru so postavili priseljeni Nemci in domači nemškularji lastno kandidadno listo, s katero nameravajo poraziti mariborske Slovence ter širnemu svetu dokazati, da je Maribor nemško mesto. Objektivni človek bi nemški kandidaturi ne oporekal, če bi imel opravka z autohtono, tujerodno manjšino, kakor so to na primer naši podjarmljeni bratje na Koroškem in Primorskem, ki so že poldrugo tisočletje v celoti naseljeni na svoji zemlji. Mi pa imamo opravka z vsiljivimi pritepenci, ki so se priklatali po načrtu nem. kolonizacije med nas s trebuchom za kruhom. Ti elementi, ki živijo od naše neumnosti in dobrote, nimajo pravice, da zahtevajo ugodnosti manjšinske zaštite, ker potem bi morali ali smeli zahtevati mi isto za svoje delavce v tovarnah na Zgornjem Štajerskem ali na Westfalskem. Nemci bi se nam krohotali, če bi zahtevali za slovensko delavstvo pravic, kakor jih izsiljujejo pri nas nemški pritepenci in domači renegati. Da zahtevajo domačini slovenskega pokolenja, ki so zatajili svojo materinščino, v naši lastni državi zaštito njihove posilnineščine, je več kot nesramnost. Temu mora biti konec zlepa ali zgrda prav tako, kot se bo moral napraviti konec konkubinatu pritepenih švabov in naših

renegatov. Provokacije kreatur, ki se ne sramujejo oprati svojo eksistenco na naš življenj, ne smemo več trpeti. Če hoče privrnanec od nas živeti, naj pleše, kot mu bomo mi godili, ali pa naj zopet odlaži v lačno deželjo Bismarkovo.

Objestno svojat bomo ponizali edino le z gospodarskim bojkotom. Ošabni priseljence med nami nima eksistenčne pravice in zatorej ven z njimi! Naše narodne organizacije naj si imena na švabski kandidadni listi zapomnijo in naj takoj započeno akcijo, da se domišljavost švabskih koristolovcev za glavo prikrjasa. Napram tem švabskim pritepencem ne smemo poznati nikakega pardaona in skrajni čas je, da se jih brezobzirno zatrete. To bo v interesu naše države, našega delavstva in uradništva, kakor tudi v korist našim slovenskim podjetnikom.

Občinske volitve v Mariboru pa naj bodo signal za naskok in obračun s smrtnim sovragom. Po imenih, kot jih je čitati na listi, je pričeti s pokončevanjem vsiljive svojati.

Zapomnite si: nimamo opravka z narodno manjšino, namreč s predrznimi švabskimi kruhoborci in s še bolj ostudnimi domačimi renegati. In to nas odveže vseh obzirov. Torej brez pardaona po švabskih pritepencih!

Nikdar po volji.

Našim ljubiteljem cekinov je težko ustreči. Če prinesejo listi vest, da je vlada vspostavila nedeljeno Slovenijo, kriče demagogi z Miklošičeve ceste, da vlada in klerikalci kršijo ustavo. Če se nato uradoma proglasi, da ostane Slovenija še nadalje deljena v dve oblasti, tulijo isti demagogi, da klerikalci kršijo svoj program avtonomne Slovenije. Veš sedaj eno in drugo, samo tega ne, kako bi malkontentom v Delniški tiskarni ustregel. Mislimo, da bo najbolje da se za bevskanje maloštevilnih koristolovcev sploh ni treba meniti in da se določila totalno zgrešene ustave začasno vporablja le še v toliko, v kolikor je to skrajno potrebno. Ustava je tu radi nas, ne pa mi radi ustave; če je vrže med staro šaro in ustvari ustavo, ki res ustreza našim življenjskim potrebam in zahtevam. Ustavo, ki so jo diktirali korupcionisti in plačanci na pol prazni skupščini in proti volji veličanske večine naroda, moralno ni nihče dolžan priznati in se ji kloni posameznik le v toliko, v kolikor ga sili v to oborožena pest! Kakašna postava pa naj bo to? In koliko je taka ustava vredna? Kdaj pa ste čuli, da se je dal človek predelati noge, če mu je vsilil čevljar pretesne čevlje? Nepotrebno je pojasnilo, da nas krokodilove solze faliranih korupcionistov ne morejo ganiti in da bo šel narod složno na revizijo ustave brez označene profitorske družbe in preko nje.

Volksstimme in maribor. volitve.

Ta list utemeljuje in pojasnjuje, zakaj so socialisti in njihov poslanec Divac takoj pričeli gojiti nezaupanje napram sedanji vladi. V št. 70 piše:

1. Zato, ker sedanja vlada še ni odpravila dosedanjega volilnega reda za avtonomna mesta v Sloveniji (katerega je uveljavila ona vlada, ki jo je direktno ali indirektno podpiral socialist Divac. — Op. ur.).

2. Ker vlada še ni odpravila zakona o zaštiti države (ki ga je čuvala ona vlada, ki jo je tudi namenoma ali namenoma podpiral socialist Divac in socialdemokratsko časopisje. Op. ur.).

3. Ker vlada še ni izpustila zaprtih komunistov (katere je zaprla ona vlada, ki so jo podpirali od slučaja do slučaja socialisti demokrati z g. Korunom. Op. ur.).

4. Ker vlada še ni pojasnila umora Fakina in drugih orjunaških zločinov, ki jih je prikrivala prejšnja vlada (kateri je stal ob strani g. Korun kot zvesti Žerjavov opoda. — Op. ur.).

5. Ker vlada ne sprejme predloga društva narodov o razorožitvi.

Iz vseh teh zagovorov »Volksstimme« sledi, da so gospodje socialisti izborni vedeževalci, ki so vnaprej vedeli, da vlada vseh teh zahtev ne bo izpolnila. Zato so takoj pričeli z nezaupanjem gledati nanjo. — Krasen umik! Toda bili bi lahko odkritosrčni. Povedali naj bi bili raje, kako so mislili. — Mislili so, da se povrnejo na svoja mesta razni samostojni demokrati in da jim bodo zopet padale drobtine od njihovih miz.

Tudi mi smo socialisti, sovražniki meščanskih, kapitalističnih reakcijonarcev. Vendar smo povedali odkrito, da pozdravljamo sedanjo vlado. Pa ne zato, ker bo delala čudeže za delovno ljudstvo, ampak zato, ker smatramo to vlado za eno od predhodnic tiste velike vlade in tistih časov, v katerih bo tudi delavstvo prišlo do svoje veljave in si samo izvojevalo to, kar zahteva: Mir in enakopravnost!

To je glavno in kardinalno vprašanje. Ako sedanja vlada ne bo pokazala zanj onega zadostnega smisla, potem šele bomo tudi mi napram njej zavzeli drugačno stališče. — Da ji pa bo kaj storiti mogoče, je potreba, da jo podpirajo prav vse delavske stranke s svojo pozitivno politiko; potem bo vlada kolikor toliko morala upoštevati tudi naše sedanje zahteve in ugoditi našim trenutnim potrebam.

Klerikalizem je za nas sedaj prav postranskega pomena in s farško gonjo ne bomo prišli nikamor. Če bi bili to pot ubrali naši samostojni demokrati ali kdorkoli, bi zavzemali prav isto stališče, to smo trdili vedno.

In v tem tiči naša doslednost, ki je pri socialnih demokratih tako zelo manjka.

Politični pregled.

Davidović — Herriot.

G. Davidović je prejel od francoskega prvaka Herriota vabilo, da mu naznani čas in kraj njunega sestanka.

Naš zunanji minister

dr. Marinković se sestane z Mussolinijem v Benetkah po Ženevski konferenci.

Korupcijonisti v strahu.

Vlada kaže z zakonom proti korupciji, ki ga bo kot prvega spravila pred parlament, zelo resno lice. Korupcijonisti bivšega režima doslej tega niso prav verjeli, a so že spoznali resnost položaja. Zato ne vedo, na kak način bi to Davidoviću preprečili. Z grožnjami, da bodo strmoglavili vlado, ne gre, ker vsak otrok ve, da vlade, ki ima tako večino ni tako lahko vreči. Z lažmi in raznimi podtikavanji tudi ne gre, ker se vsaka taka laž takoj razkrinka. Poprijeli so se tedaj druge taktike. Pričeli so na razne načine Davidovićevo vlado božati in se ji dobrihati, hočejo jo podpreti in okrepiti, hočejo, da radikalni vstopijo v vlado.

Tem osamljenim korupcijonistom so namreč razmere in razpoloženje v radikalni stranki znane. Dobro vedo, da pošteno misleči radikalni poslanci, katerih stoji za g. Jovanovićem več kot dve tretjini, razumejo položaj in da bodo stopili v vlado, ker to zahteva blagor in interes države. Pričeli so jih sedaj sami siliti v vlado. Hitro naj vstopijo, da se še prepreči ali vsaj odloži strahoviti udarec, še predno bo predložen parlamentu zakon proti korupciji.

Ze minuli teden so lansirali v svet vesti o deputacijah raznih radikalnih »prvakov« pri Pašiću, kateremu so svetovali sledečo kombinacijo: Sedanja vlada naj bi odstopila. Takoj naj bi se sestavila nova vlada, v katero bi vstopili Davidovičević, klerikalci in radikalci. To vlado bi Pašić samo sestavil, takoj potem pa odšel — v zaslužni pokoj, njegove posle pa naj bi prevzel g. Ljuba Jovanović. S to kombinacijo je zadovoljen tudi kralj... Tako so pisali radikalni korupcijonisti.

Lep načrt in goreča želja gospoda Lazice in ostalih komplicev. Seveda se ta načrt v njihovem smislu ne bo uresničil.

Strahoviti zakon proti korupciji bo g. Davidović lepo in mirno spravil pod streho in z njim udaril rovarje in državne grobokope. S tem pa se bo v radikalni stranki vse razčistilo samo ob sebi in treznih poštenih radikalih bodo pričeli s pozitivnim delom, šli bodo v vlado, ker to zahteva državi in njihov interes.

Vlada se bo zares rekonstruirala! To smo mi trdili ves čas in sedanja vlado označili le kot predhodnico ene velike in močne vlade, ki bo našo državo spravila na trdne noge, ki bo napravila sporazumi med Srbi, Hrvati in Slovenci, za-

dovolnost in red v državi, in ki bo kos onim velikim dogodkom, ki se odigravajo izven naših državnih mej.

Toda, kakor rečeno, rekonstruirala se bo šele takrat, ko bodo znani korupcijonisti na varnem. In dotlej je samo še nekaj dni.

Radičevići stopijo v vlado.

Naše časopisje je polno vesti o vstopu radičevcev v vlado, kakor bi bila to zares kaka novost. Za vsakogar je pač moralo biti jasno, da se bo to zgodilo. Če je Radič rekel a, lahko in celo mora reči tudi b. Če je šel v parlament in podprl vlado, zakaj ie bi tudi sodeloval v njej? Ljudem okrog »Slov. Naroda« in »Jutra«, ki se jim že itak publi možgani še kisajo, to seveda ne gre v glavo, na kak način bi mogel in smel človek, ki je po svetovnem naziranju republikanec, stopiti v vlado in postati kraljevi minister, ker je naš državni poglavar kralj. S tem so ti gospodje, ki se pustijo zmehčati z demokrati, zopet enkrat pokazali svoj demokratizem in pojem o njem. — Pa to samo mimogrede. —

Radičevići stopijo v vlado! To je glavno in edino razveseljivo dejstvo. O tem smo bili mi trdno prepričani in smo to tudi vedno zatrjevali. Kake portfelje bodo dobili to je postranska stvar. V vladi bodo, v kraljevi demokratični vladi, ki bo izvrševala ljudsko voljo.

Poregljivo smejanje.

Pred letom smo napisali, da so tudi radikalni pričeli misliti drugače in da je Radičevce naziranje v »Slobodnem domu« drugačno, kakor v njegovih glavi. Povedali smo, da smo za bratski sporazum, za katerim stremita tudi že te dve največji stranki in državi. Pa naši demokrati so se nam izza svojega časopisja rogali. — Danes bi jim mi to roganje lahko škodljivo vračali, ker se naše trdne nade uresničujejo in ker Žerjavovih demokratov ni več. Pribeževiča odpravljajo na Hrvaškem kar po hrvatsko, v Beogradu pa je že popolnoma pod kapom — nihče zanj ne mara.

Vsiljivost.

List »Narodni Dnevnik« poroča, da je dr. Žerjav obiskal te dni skupščinskega predsednika g. Ljuba Jovanovića ter pristavlja, da mu je namen tega obiska neznan. Kdor pa pozna hrepenenje Pribeževiča in Žerjava po sprejemu v radikalno stranko, ne bo dvomil, da je prišel Žerjav ponujat g. Jovanoviću svojih dozelelih 8 mandatov, ki jih misli pobrati menda iz zraka in prinesiti kot doto pri zaželenem sprejemu v radikalno stranko. Prepričani smo, da se bo g. Jovanović temeljito premislil, predno bo sprejemal Kvarazugone, ki bi zanesli v radikalno stranko razdor in padli stranki v hrbet, kot so to storili v stranki g. Davidovića. Tudi zadeva s častno besedo glede Reiserjevega mandata še ni pozabljena. Grozdi je preklislo!

Po drugih državah.

IZ ŽENEVE.

V Ženevi se vrše seje Društva narodov. Kot prva sta podala svoja mnenja Mac Donald in Herriot, zastopnika angleškega in francoskega naroda. Oba sta razložila velike misli, ki so na javnost napravile različne vtise. Prvi je zastopal načrt, da se naj osnuje razsodišče, ki bi predstavljal in dajalo garancijo za absolutno pravičnost. Temu razsodišču bi se morala pokoriti vsaka država, sicer bi jo k temu prisilile druge države. Zato bi se lahko izvršila razorožitev. — Herriot pa je zastopal drugo stališče. Tudi on pravi, da brez pravičnosti ni miru, a pra-

vičnost da mora biti združena s silo. Zato je proti celotni razorožitvi, zlasti z oziranjem na manjše države.

Herriotuemu naziranjju so se pridružili povečini vsi zastopniki, med njim tudi dr. Beneš.

Z ozirom na nasprotujoči si izjavi imenovanih mož sedaj konferenca ni mogla priti do definitivnega zaključka. Zato sta oba državnika izdelala skupno spomenico, v kateri poudarjata željo po trajnem miru in da naj se zato v kratkem skliče razorožitvena konferenca. Predela za to pa naj se odkazejo posebnim komisijam, ki naj izdelajo razne načrte o vičnosti da mora biti združena s silo. Zato je proti celotni razorožitvi, zlasti z oziranjem na manjše države.

Lombroso: »Idiotizem in kretinizem sta neozdravljiva defekta; bojim se, da moderna znanost ne razpolaga s sredstvi, s katerimi bi se dalo omenjeni napaki vašemu »ati« odpraviti.«

Wundt: »Razkričan sem kot svetovni mojster logike; glede vašega »ate« moram pa žalibog izjaviti, da so se s pametjo skregali.«

Radič Stjepan: »Štajere, dobar vam je čovjek, Kranjec pošten čovjek; vaš »ata« pak je magarac!«

Pašić: »Zna, ovaj, šta radi čiča Baja; no ovaj toga, ovaj, ne zna »ata«.

Čičerin (verdammtter Kommunist): »Pokojni Stinnes mi je pravil, da so vaš »ata« za denarce vsak čas in vsakomur na razpolago; za frakelj šnopsa postanejo celo komunist.«

Kaiser Franz Joseph I. (Majestät, bitte sehr!): »Bili so dober in lojalni patrijot, ta vaš »ata«. Avstrijo so ljubili kot samega

sebe. Zato so se pa tudi valjali v žaru moje cesarske milosti. Vortrefflich!«

Mac Donald in Herriot sta zapustila Ženevo, njuni zastopniki so ostali tam, seje se vrše nemoteno naprej.

Ze danes je gotovo, da se prihodnje konference oficijelno udeležile tudi Amerika, Nemčija in Rusija.

Kljub pesimizmu, ki ga izražajo listi, je že ta del seje Društva narodov zelo uspešen. Mac Donald in Herriot nam bosta zasigurala mir!

AVSTRIJA.

V Avstriji je izbruhnila stavka v kovinarski industriji radi spora med delavstvom in industriji. Sedaj stavka že nad 50.000 delavcev, katerim se nameravajo

pridružiti še druge panoge. Govori se celo o splošni stavki.

Avstrijski kanceler dr. Seippel je odpotoval v Ženevo, kjer se udeleži konference Društva narodov.

ČESKOSLOVAŠKA.

Dne 4. t. m. se je sešel parlament k jesenskemu zasedanju. Najprej se bo razpravljalo o predlogih finančnega ministrstva.

AVTAJA NA KITAJSKEM.

Pri Sanghaju se vrši bitka. Skoro gotovo se bodo čete ustašev umaknile in odnehale. Zato tudi velesile čakajo z intervencijo.

Poročila z dežele.

»Mladika« v Ptuj.

Pod gornjim naslovom prinaša »Jutro« štev. 209 z dne 4. t. m. daljši članek, v katerem se z vso vnetostjo zavzema za tukajšnji deklisliki zavod »Mladika«, kar skoz in skoz odobravamo. Čudno se nam samo zdi, kako prihaja ravno »Jutro« sedaj s takim članom ter opozarja sedanjí mestni svet, da naj ne sklene opustiti zavoda — ampak naj prepušči, da odloči novi mest. svet — medtem ko je ravno »Jutro« doslej spravljalo v javnost povsem drugačne vesti, ki niso nikakor služile zavodu za reklamo. Edino mi smo se za zavod zavzeli v že več člankih, kjer smo pobijali laži, da bi bil zavod v kakršnokoli breme obč. gospodarstvu ter je imel ravno današnji župan jako težko stališče, da je zavod za enkrat se obdržal. Ravno JDS je pa prišla že večkrat s predlogi, da se naj »Mladika« ukine; — vemo tudi, da si je v delovni program novega mestnega sveta začrtala — opustitev »Mladike«. — To menjanje nazorov pri JDS se nam sicer ne zdi preveč čudno, ker ni zanjo to nič novega, pač pa naj bi vsaj ne metala slabe luči na one, ki so si prizadevali že ves čas in podvzeli vse, da so zavod vzdrževali in ohranili. Pripenjamo tudi, da je ravno JDS učiteljsivo mešč. šole delovalo največ na to, da se zavod ukine in se tamkaj namesti mešč. šola. — To pa ne morda iz idealnih kulturnih in vzgojevalnih razlogov, ampak le samo iz osebnih interesov, ker bi se potem šele stabilizirala šola in bi bil se-le takrat učitelji stalno nameščeni. Torej le osebna korist posameznika je bila vedno povod, da se je toliko rovarilo proti zavodu ter izpodkopavalo njegovo sigurnost. Nič boljši niso nekateri gg. mestni svetniki. Poznamo nekatere, ki ogrožajo obstoj zavoda ter največ rovarijo proti njemu, čeprav so obrtniki, ki zaslužijo tamkaj lepe vsote — so pa hišni posestniki in imajo najemnike, ki bi se jih radi znebili, zato hočejo, da se zavod prezida v stanovanja za priv. stranke. Če je to idealno in če je to za občino koristno, če je to tudi v splošno dobro, to jim malo mar. Gledajo in vidijo edino sebe.

Vendar za letos, kakor že rečeno, ne grozi zavodu nobena nevarnost in je baje prijavljenih že zadostno število gojenk — tako da se bo lahko zavod sam vzdrževal. Kar pa se tiče potrebne podpore bodisi od države ali drugod, se šudimo, da tega gg. od JDS niso že prej vedeli, saj so bili vendar njihovi ljudje na vladi, ki bi bili podpora igranje izposlovali. —

Toliko v vednost »Jutra«, da ne bo v tolikih nepotrebnih skrbih za zavod. — Priporočali bi mu le še, da piše pogostejše, pravočasno ter priporočljivo o naši »Mladiki«, da vzbude zanje več zanimanja.

Mariborsko pismo.

Maribor, dne 9. septembra 1924.

Včeraj in predvčerajšnjim se je naš Maribor nenavadno oživel. Toliko prireditve skupaj že dolgo nismo doživeli. Naš slovenski športni klub je obhajal svojo

peletnico ob sodelovanju drugih športnih društev, med katerimi je bila zastopana tudi Ljubljana. Slavlje se je pričelo s slikovitim obnocom po mestu. Ljubitelji raznih športov so imeli oba dni v ljudskem parku in na Teznu ob krasnem vremenu dovolj prilike občudovati razvoj in napredek našega športnega življenja. — V Narodnem domu so imeli Orjunaši svojo oblasno skupščino in zvečer veselico, katere se je udeležila stranka, ki po veliki večini tvori to v Mariboru nepotrebno organizacijo. Tudi sicer je bilo vse polno raznih manjših prireditev.

Zato smo se skoro bali za dovoljen izid glavne skupščine Narodne socijalistične mladine »Bratstvo«, ki je v nedeljo iz raznih krajev Slovenije, zlasti pa iz Ljubljane pohitela na našo severno mejo. Pa se je izkazalo, kako srečna je bila misel za letosnjo glavno skupščino »Bratstva« izbrati si Maribor. Ravno ob tej priliki se je pokazalo, da je bilo napočno, da so se vse večje prireditve NSS dosedaj vršile večinoma v Ljubljani. Zato ni čuda, če se je v zadnjem času celo sicer v zavednih narodnih krogih govorilo, da Narodnih socialistov ni več v Mariboru. Pokazalo se je ob tej priliki tudi kako srečna je bila misel, da je NSS sledila vzgledu Čehov ter stavbo svoje bodočnosti pričela sistematično graditi na mladinski organizaciji. Ta izlet »Bratstva« v Maribor je poleg svojega nepričakovano lepega uspeha prinesel tudi stranki v Mariboru novo življenje. Vzglede zavedne disciplinirane mladine je zvalil marsikateri starega borec pod prapor narodnega socializma. Višek občudovanja kulturnega dela med narodno-socialistično mladino je izzval večerini nastop tamburašev v Narodnem gledališču. Pokazala je socijalistična mladina iz Maribora, kaj premore vstrajno delo že v kratki dobi. Ljubljanski tamburaši pa so Mariborčane naravnost presenečili. Vsi, ki so bili pri tej slavnostni akademiji navzoči, so si želeli, da bi bil sonavzoč tudi ves ostali Maribor, ker bi bil priča kakšne krasne uspehe lahko doseže disciplinirano organizirano vodstvo, ki se ne straši tudi osebnih žrtv pri vzgoji mladine. Skrajni čas je bil, da je NSS v Mariboru pokazala, da ni še izumrla idealna vzgoja ter sploh idealno mišljenje.

Naglo se bliža čas novih občinskih volitev. Ze vdrugič pričakuje slovenski narod z napetostjo, kakšen izid prinesejo volitve to pot. Nemci, ki so se do zadnjega časa držali pasivno, oziroma, ki so se omejili na osebno agitacijo, so se vrgli sedaj s polno paro tudi v javnost. Vporabljajo pri tem dvojno taktiko. V inozemskih listih propagirajo te volitve v znamenju plebiscita med nemško in slovensko narodnostjo. Na ta način hočejo vspodbuditi vse, kar misli nem-

sko, da se udeleži teh volitev. V domačih listih, osobito v »Cillier Zeitung« pa nastopajo kot skrbni gospodarji s kritiko o dosedanjem gospodarstvu, ki res ni posebno vzorno, vendar pa še daleč ne tako koruptno in zanemarjeno, kakor je bilo svojčas v njihovih rokah. Še bolj zanimivo kot vprašanje izida teh volitev v narodnem oziru, je vprašanje novega župana. Gotovo je že danes, da bo mož, ki bo to mesto prevzel, moral biti ves na svojem mestu. To se pravi, da je izključeno, da bi poleg županskega mesta vodil še kako drugo poklicno mesto. Gerje Mariboru, če bi dobil župana, ki bi prihajal samo gotovo uro podpisovat akte in ki bi vodil samo občinske seje, sploh, ki bi bil samo reprezentant mesta. Sodi po dosedanjem položaju, ni veliko upanja, da se bo novi občinski svet vzdržal daleč preko izvolitve, ako se vse, kar čuti narodno, ne strne s svojimi glasovi v narodnem bloku, tako, da mu bo zasigurana taka pretežna večina, da se narodnim nasprotnikom ne bo ljubilo v obč. svetu uganjati svojo politiko.

Iz Rogaska Slatine. Končane so borbe za kandidatne liste na Slatini. Blizajo se dnevi občinskih volitev, ki se bodo vršile dne 21. t. m. Kako drzni so nasprotniki, presega že vse meje! Ker vidijo, da ne bodo zmagali na pošten način, pa skušajo z drugim orožjem, namreč s pritiskom na uboge trpinke: delavce in nastavlence. Posebno se pri tej praksi odlikujeta Novak in pa Widgaj. Slednji je dosegel rekord v menjavanju svojega naziranja s tem, da je že poskusil sledeče stranke: socialdemokrate, demokrate, radikale, klerikalce ter menda tudi republikance, sedaj pa se drži na listi zdravilišča, kar bo gotovo pripomoglo zdravilišču do zmage. Zakaj niso nasprotni stranke dale njega na listo, imajo že vzroke. Posebno sta pa Hvala in Španiček Widgaju napoti.

Stavimo pa na g. dr. Stera sledeča vprašanja:

1. Ali ima Widgaj res od Vas oblastno dovoljenje, da straši naše sobarice (pa se ga malo boje), da morajo samo njemu nositi likat obleke raznih gostov?

2. Ali imata Widgaj in Novak dovoljenje, da svoje nastavlence in zdraviliške delavce napadeta z raznimi grožnjami: da se bo z njimi kratkoma obračunalo, ako ne bodo volili liste, kjer visi Widgaj. Dva slučaja sta zabeležena in prideta pred sodišče.

Ni samo »Schneiderlein« Widgaj na Slatini, ampak so tudi vzorni obrtniki-kogači, kateri plačujejo več davka kot Widgaj ter delujejo res zdravilišču in občini v korist, ker imajo cene veliko nižje kot Widgaj. Gosti pridejo sem, da plačajo za delo, ne da se puste guliti s pretiranimi cenami. (Dokazano je, da so naročili gosti odločno sobaricam: Ne Widgaju, ampak Kreveldjerju in drugim dajte delati, ker so cenejši.)

H koncu še to zavednim delavcem in nastavlencem pri zdravilišču, oziroma občini v vednost. Nobena oseba naj si bo že fabrikant, trgovec ali obrtnik nima pravice ukazovati in siliti svojega delavca, kako naj voli, prosto mu je to! Volitev je prosta. Če ste delali dobro Vas bo vsakdo brez vsega nasilja volil, ako ne, tudi z grožnjami in s terorjem ne opravite nič, ker delavci ni tako značajan kakor ste Vi, gos. Widgaj. On se zaveda svoje poštenosti, ne da se podkupovati za kozarček vina in košček kruha, on ostane pri svojih nazorih, katere ste pa Vi o delavstvu že zdavnaj zgubili.

Pazno bomo zasledovali vsako nasilje proti delavstvu ter izročili vse nasilneže sodišču. — Pika.

A Tana Rod.

Hvaležnost je lepa čednost, in ta nas je napotila, da smo v zahvalo za razne ljubeznivosti, s katerimi so nas nedavno počastili naši čiči »ata«, poslali svojega poročevalca krog znamenitih osebnosti vseh časov za naročilom, da povije izreke naštetih korifej v duhteč šopek, ki ga s tem poklanjamo »ati« kot vezilo. Poročevalec se je spustil v svet, obišče zaporedoma neštete gospode in naleti na

Jeremijo, preroka. Na vprašanje o kvaliteta našega »ata« izjavi častitljivi mož: »Moje lamentacije še danes z ganotjem poslušava svet; solzavost vašega »ate« pa vrže človeka v kroat.« — Približa se

Sokrat, modrijan: »Vem, da ničesar ne vem; vaš »ata« pa še tega ne veda!« — Mimogrede pripomi

Arhimed: »Če mi daš oporišče, vržem zeniljo iz tečajev; nemogoče pa je, da pripravim vašega »ato« k razsodnosti.«

Efijalt: »Veste, da sem klasičen lump! Izdal sem svoje brate, izdal bi bil tudi rodno mater. Verujte mi, da vaš »ata« niso prav nič boljši. Vprašajte dr. Sušteršiča, ki se za »atom« dobro pozna, in pritril bi mojim besedam.«

Messalina: »Zgodovina me označuje kot eno največjih vlačug; veseli me, da so me manire vašega »ata« že davno prekosile.«

Jozua: »Promeniral sem sedemkrat krog Jerihe in s pozavnami razušil mesto; vaš »ata« pa kljub obupnemu pihanju na srebrne trombe niso mogli rešiti ljube Avstrije.«

Dr. Sušteršič: »Obešal sem Srbe na vrbe ter jim v Unioinu prebijal črepinje. Od va-

šega »ate« pa sem se naučil tudi denunciranja. Denunciral in izdajal sem vse povprek: izdal sem Slovence, izdal Habsburgovce, izdal svojo stranko, izdal bom, če bo treba še Jugoslavijo in če bo le mogoče še Mussolinija. Kot vidite, sem bil v dobri šoli; zato sva pa z »atom« tudi debela prijatelja. In črno kavo srebljeva skupaj. Tudi z gospodom Elijaltom sva dobra znanca. Pričakovali smo vsi trije povabila na svečanost v Surdulico, toda nevaležneži so naše zasluge za to državo prezrli.«

Lombroso: »Idiotizem in kretinizem sta neozdravljiva defekta; bojim se, da moderna znanost ne razpolaga s sredstvi, s katerimi bi se dalo omenjeni napaki vašemu »ati« odpraviti.«

Wundt: »Razkričan sem kot svetovni mojster logike; glede vašega »ate« moram pa žalibog izjaviti, da so se s pametjo skregali.«

Radič Stjepan: »Štajere, dobar vam je čovjek, Kranjec pošten čovjek; vaš »ata« pak je magarac!«

Pašić: »Zna, ovaj, šta radi čiča Baja; no ovaj toga, ovaj, ne zna »ata«.

Čičerin (verdammtter Kommunist): »Pokojni Stinnes mi je pravil, da so vaš »ata« za denarce vsak čas in vsakomur na razpolago; za frakelj šnopsa postanejo celo komunist.«

Kaiser Franz Joseph I. (Majestät, bitte sehr!): »Bili so dober in lojalni patrijot, ta vaš »ata«. Avstrijo so ljubili kot samega

sebe. Zato so se pa tudi valjali v žaru moje cesarske milosti. Vortrefflich!«

Tegethoff (admiral r. i. p.): »Svoječasno sem razmetaval po morju krog Visa laške fregate. Pomislite s kakim veseljem bi premikastil danes staro fregato v Knafeljevi ulici, če bi ne vedel, da bo ta trohnoha vsak čas itak sama razpadla.«

Gospod Maček tam za vodo (der weltberühmte): »Povem vam, da take reklame še nihče ni delal za mojo gostilno kot »ata«. Ves svet me že pozna. Na tihem vam pa povem, da me je take družine vendar le nekoliko sram.«

Macafizelj: »Med nami rečeno: vse, kar nas je bilo zaprtih na gradu, nas je bilo sram, ko so »ata« s trudom priberani orden iz strahopetnosti vrnili Beogradu. Seveda, v vojni nevarnosti velja le: Gott erhalte!«

Endlicher: »Ne vprašujte! Vsi veste, da me je opsoval ta vaš »ata« z garjevo oveo in denunciral avstrijski policiji. Ko sem umrl, je bil »ata« tako nesramen, da se je hinavsko udeležil mojega pogreba. »Ata« in Sušteršič! pfui Teufel! — Se nejevoljen obrne v grobu.«

Bethmann Hollweg: »Moje mnenje o »atu« želite poznati? bah! — cunja papirja?«

Mussolini: »Kaj stavite, da bo vaš »ata« prepričan fašist, če zasedem jaz danes ali jutri vašo Ljubljano?«

Deutscher Michel: »Veste, kaj so vaš »ata«? Pomnite: največji šuft in komedijant, to je, ostane, denuncijant!«

Rigoletto (zapoje): »Ata« le vara nas, vedno lokavo; nič mu ni pravo, vse brez resnice...«

Don Kišot: »Jaz sem se pretepal z mlino na veter za špas, vaš »ata« se pa zares.«

Valentin Vodnik: »Ne hčere, ne sina po meni ne bo; dovolj je spomina, me pesmi pojo...«

Cez par mesecev se boste prepirali, da sem te verze posvetil vašemu »ati«.

Pater Kajetan: »Sedaj piševa s prijateljem »Jutrom« moje in Sušteršičeve memoarje. Priznati moram, da so »atove« farške lekcije rodile dober uspeh; saj je pa tudi bila štiridesetletna šola. »Ata« so sicer omagali pod pezo let, toda njihovo semje gre v klasje; čitajte le moj klasični roman! Divno, kaj ne? To je »atova« zasluga!«

Lord Northcliffe (suhoparno): »Vaš »ata«? Najbolj zabiti list; škandal za žurnalistiko!«

Bencivenega: »Jaz sem general, »ata« pa moj prijatelj. Zveza med mojo strategijo in »atovim« prijateljstvom je nujna potreba za obstoj najinih držav. Jaz in »ata« sva eno!«

Prebivalec z Marsa: »Preneumno! Hiteli smo s svojim Marsom, da se naletimo vašega »ato« pri življenju, pa ga polomijo tik pred smrtjo. Siromaki so si nabavili lastne antene, da bi stopili v stik z državotvornimi elementi na Marsu v svrhu skupnega nastopa napram komunistom. Ker so pa »ata« vedno le spali ali pa pri g. Mačku tam za

vodo dremali in cukali vinsko kapljico, so marsovi komunisti zlorabili »atove« antene ter začeli dajati ljubljanskim in trboveljskim komunistom tajinstvene znake. Gre očitno za velikopotezno akcijo proti državnemu edinstvu, — in to le po »atovih« nerodnosti, ki niso pazili na svoje antene. »Ata« je njihova zločina nepazljivost žive tako pretresla, da jih odslej vedno trka, kadar si-šijo tajinstvene znake marsovih komunistov. Bojimo se, da ne dolgo.«

Po vseh teh obiskih zaprosi poročevalec za intervju pri samemu gospodu »ati«. »Ata« pomerijo pilharja od vrha do tal, končno so se pa otajali, ker se jim je le dobro zdelo, da se jih intervjuva slično kot visoke diplomate in druge državotvorne dostojanstvenike. Zato so hipno pozabili na proletarski značaj poročevalca in pričeli z goslobesno razlago o državotvornosti, narodnem edinstvu in značajnosti; polvalili so med drugim prijatelje gospoda Elijalta in Sušteršiča ter končno hvallili tudi visoko umetniško vrednost memoarjev patra Kajetana. Panegirik so zaključili z vznemelenim: »Jaz sem alfa in omega, to je začetek in konec modrosti!« — Ko pa jih poročevalec nato rahlo opozori čes: »ata«, — ali se vam ni morda zareklo? — so pa razljučeni planili kvikšu, pokazali vrata in zalulili: »Marsch hinaus, ferdaman soci, — oh, diese Kommunisten! — Ali je Mars že tukaj?«

Saj vidite, da mora že biti, ko vas tako trka, — odvrne poročevalec in naglo zbeži.

Iz stranke.

Seja osrednjega izvrševalnega odbora NSS. V ponedeljek 8. t. m. se je vršila v Mariboru seja osrednjega izvrševalnega odbora NSS pod predsedstvom strankinega načelnika tov. Ivana Deržiča. Kot prvi je poročal o strankinem delu in tisku tov. R. Juvan, tov. Deržič pa je poročal o političnem položaju. Po poročilih se je razvila stvarna debata, v katero so posegli tov. dr. Dobovšek, Est, Zmuderl, Gobec, Letnik in Rupnik. Poročila so bila soglasno odobrena ter so se napravili važni sklepi glede nadaljnjega strankinega taktike in strankinih organizacij. Vladalo je popolno soglasje in odločna volja storiti vse za čimvečji razmah naše organizacije.

Zborovanje NSS v Ptuj. V soboto 6. t. m. se je vršilo v Ptuj pri prav dobro obiskano zaupniško zborovanje, kateremu je predsedoval ptujski župan tov. Blažek. Kot prvi je poročal o pripravah za občinske volitve tov. Lenarčič, ki je utemeljeval potrebo narodnega bloka za občinske volitve in pojasnil potek pogajanj in razdelitev mandatov narodnega bloka. Nato je poročal podnačelnik tov. R. Juvan o političnem položaju ter je bilo njegovo obširno poročilo s popolnim soglasjem odobreno. Nato se je prijavil k besedi tov. dr. Trumen, ki se je popolnoma strinjal s stališčem stranke in bodril tovariše k skup-

nemu složnemu delu za napredek narodnega socializma. Končno je še tovariš župan Blažek govoril o lokalnih zadevah ter nato zaključil v vsakem oziru uspešno zborovanje.

Sestanek NSS na Viču. Pripravljali odbor za ustanovitev naše krajevne organizacije na Viču sklicuje za petek, 12. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih gostilne »Amerika« sestanek načelnih somišljenikov. Na dnevnem redu je poročilo o političnem položaju in poročilo o ustanovitvi NSS za Vič-Glince. Na sestanku poroča predsednik centralnega organizacijskega odbora tov. Rupnik. Tovariše z Viča, Glince in Rožne doline pozivljemo, da se sestanka polnoštevilno udeležijo in pripeljejo seboj tudi svoje tovariše in prijatelje.

Gospodarska konferenca v Celju. Na podlagi sklepov osrednjega izvrševalnega odbora se vrši v nedeljo 21. t. m. ob 9. uri dopoldne v Celju gospodarska konferenca, katero sklicuje strankin gospodarski odsek. Najo so povabljeni tudi zastopniki posameznih krajevnih organizacij. Za konferenco bodo razposlana pravočasno vabila, vendar vabimo vse strankine funkcionarje, ki se zanimajo za razna gospodarska vprašanja, da prijavijo svojo udeležbo in se konference zanesljivo udeležijo.

Strokovni vestnik.

Delavska zbornica za Slovenijo. O vprašanju Delavske zbornice smo že mnogo razpravljali, ali mislimo, da bomo morali še mnogo pisati, predno bomo gospodi, ki odloča o usodi te institucije dopovedali, da mora imeti taka važna ustanova vso državno pomoč v polni meri, če hoče zadostiti vsem svojim potrebam in odgovarjati nalogam, ki so ji predpisane. Vsej bivši režim ni imel, odnosno ni hotel imeti razumevanja za Delavsko zbornico. Zato je Delavska zbornica samevala in izvrševala le to, kar je mogla. Vsega, kar bi morala, pa zdaleka ni zmogla, ker ni imela za to potrebnih sredstev. Poglejmo si samo urad te delavske institucije. V mali zaduhli podstrešni sobici je nastanjen za celo Slovenijo edini urad. Sramota! Človek bi mislil, da ima urad, ki je namenjen celi Sloveniji in kateremu je poverjena naloga zaščite delavstva cele Slovenije tudi odgovarjajoči piarniški aparat, ki bi z lahkoto vršil svojo nalogo. V sramoto prejšnjega vladajočega režima pa moramo ugotoviti, da ima Delavska zbornica svojega šefa, tajnika, koncipista, računovodjo, tipkarico in če hočete še slugo v eni sami osebi! En sam človek upravlja vse posle, za katere bi bilo treba najmanj treh, štirih moči. Vzrok: nema para. Delavska zbornica je prava sramota za delavski stan. Delavska zbornica je sramota za Slovenijo in zato moramo vsi, ki hočemo, da bo ta naša delavska institucija res to, kar bi morala biti, dvigniti svoj glas, da nas čujejo oni, ki popravljajo demokratske grehe, da je tudi tu treba poprave in da je treba najti pare za to našo institucijo. Gospod minister za socialno politiko, naj si izvoli predložiti opis o stanju Delavske zbornice za Slovenijo, pa smo prepričani, da se bo takoj našel tudi za to ustanovo potrebni kredit.

Ljubljanskim članom. V nedeljo 14. t. m. se vrši ob 10. uri dopoldne v prostorih

»Bratstva« v Narodnem domu članski sestanek članov NSSZ iz Ljubljane. Dnevni red: 1. Pomen strokovnih organizacij in posebno NSSZ. 2. Socialne ustanove. Sestanek je veležan in je zato dolžnost vseh članov, da se ga udeležijo. Pripeljte seboj tudi prijatelje in somišljenike.

Litija. Pri nas vladajo še vedno nevdružne razmere. Delovni čas je skrajšan in zato imamo tudi zaslužek minimalen. Beda že trka na vrata, a gospodov neodvisnih od nikoder ni, da bi pomagali. Prišli bodo zopet, ko bodo napočili lepši časi. To so nam že parkrat pokazali. V nesreči nas ne poznajo, v sreči so nam prijatelji. Želimo, da skliče NSSZ čimprej sestanek in nam pomaga. Delavci! Otrsite se demagogov in škodljivcev, bodite složni in enotni v boju ter se trdno oprijmite NSSZ, ki nam bo sigurno pomagala. — Predilničar.

Trbovlje. Pri nas se je pričelo v zadnjem času precejšnje gibanje med delavci ki kažejo veliko zanimanje za NSSZ. Zato se bo vršil prihodnji teden sestanek, na katerem se bo razpravljalo o položaju delavstva. Kraj in ura bosta razvidna iz lepakov in vabil. Tovariši, pridite vsi in pripeljte seboj tudi naše somišljenike.

St. Pavel. Iz našega kraja je prav malo novic. Zivitarimo in razmišljamo o našem bednem stanju in o delavstvu, ki vzlic vsej bedi ne spozna važnosti strokovnih organizacij. V najkrajšem času bomo priredili sestanek NSSZ, na katerem bo zastopnik iz centralne poročal o delavskem položaju in posebno o težnjah tkalniškega delavstva. Upamo, da bo ta sestanek marsikomu odprl oči. Bratje in sestre! Na sestanek morate priti vsi, da slišite, kako bi bilo mogoče od pomoči bednemu stanju delavstva. Sestanek bo javljen na tovarniški deski.

Mladinski vestnik.

O poteku glavnega zbora mladine v Mariboru bomo natančneje poročati prihodnjič.

Izobraževalno društvo »Bratstvo« v Kranju priredi veselico, ki se vrši v nedeljo, 14. t. m. pri g. Rudolfu Jerebu na Fidru. Pričetek ob 15.30 po sledečem sporedu: rokoborba, šaljiva pošta, šaljiv nastop, prosta zabava in ples, pri katerem sodeluje tamburaški zbor iz Kranja. Vstopnina 5.— Din za osebo.

Taborniki.

Taborniška misel.

Stoletja so že minula od tedaj, ko je zaklical veliki Rousseau v svet: »Naj kaj ti naravi!« Uvidel je kako škodljiva lahko postane civilizacija, če jo človek prelirava. Vsa božja priroda bi uvenela, vse jozračje bi bilo zastrupljeno s tvorniskim dimom, surov materijalizem bi zavladal nad idealizmom; vsa ljubezen človeka do svojega bližnjega bi prenehala; ubijal bi drug drugega, da živi sam.

Dalekovidni pedagog je zaslužil vse to in pozval zato ves svet, naj se vrne v okrilje matere nas vseh, prelepe prirode. Moč je umrl, njegova misel pa je ostala in po dolgi, predolgi dobi se je našel človek na pravem mestu. Kar ni uspelo preminogim, ki so hoteli uresničiti Rousseaujevo geslo, to se je posrečilo leta 1902. ameriškem prirodopiscu, pisatelju in slikarju Ernestu Thompsonu. Ustanovil je namreč organizacijo mladih ljubiteljev narave in prirodne romantike.

Uvidel je, da mora pričeti s prerodom človeštva pri mladini, ki je za vse dobro dovzetna. Nadel si je nalogo, da pokaže najmlajši generaciji, zeleno in čisto pot v dehteče gozdove, med zibajoča se polja, na cvetoče livade, na reke, na gore, vse bližje k naravi, vse bližje k solncu, izvoru vsega.

Organizacija se je razširila iz Amerike po vsem svetu, več milijonov organiziranih članov je ima; število pa neprestano narašča. Rousseaujeva želja, da bi našle vse tajnosti in lepote narave odmev v človekovi duši, jo plemenitile in vzgajale v dobroti in ljubezni, se bliža uresničenju.

Seton je našel mnogo posnemovalcev, ki so na podlagi njegovih študij in izkušenj ustanavljali svoje organizacije. Zopet drugi pa so mu vzeli le to, kar so potrebovali, vso veliko prvotno Setonovo gozdovniško modrost prezrli in sprejeli v organizacijo precej vojaških stvari. Med temi slednjimi se je posebej uveljavil angleški general Robert Baden-Powel s svojimi dečki skauti (scouts-boys, v Jugoslaviji se imenujejo izvidniki t. j. pozvedniki). Njegova organizacija je v kratkem času postala Setonovemu taborništvu nevarna tekme. L. 1917 pa je nastopil na Angleškem slikar John Hargrave, imenovan Beli lisjak, za ostro kritiko proti Baden-Powelu, kateremu je očital zlorabljanje predvne taborniške ideje v vojaške svrhe. Baden-Powel je namreč izključil iz programa malone vse točke, ki se tičejo duševne izobrazbe. Namesto tega pa je uvedel brezobzirno disciplino in obvezno vezbanje za razne parade in inspekcije starih generalov

in admiralov v pokoju. Kritika John Hargraveja je imela uspeh! Po vsem svetu je začela prvotna taborniška ideja prodirati in danes je Seton zmagovalac na vsi črti.

Tudi Slovani imajo poleg Baden-Powelovih tudi Setonove organizacije. Na Poljskem obstoja »Spólnota woloego harcerstwa«, Rusi imajo svoje mlade pionirje, Čehi pa veliko federacijo, ki združuje v sebi štiri močne organizacije. Izven »Federacije« obstojajo »Skauti Volnosti«.

Po vzgledu hrvatskih slovanskih narodov hočemo tudi mi, slovenski pristaši prelepih Setonovih taborniških idej, ustanoviti svojo organizacijo, ki bo skupno s sorodnimi izvidniškimi delovala za okrepitve in razširjenje taborništvu med našim ljudstvom. — V dolednem času bomo raztegnili delovanje na vso Jugoslavijo kot »Zveza jugoslovanskih tabornikov«, ki bo temeljila na osnovnih Setonovih načelih, ki se posebno jasno zrcalijo v naših zakonih:

I. Sila duha.

1. Bodi odločen, ker odločnost je znak samozvestnega in svobodnega človeka!

2. Bodi skromen v vseh stvareh, manj govori, več misli!

3. Bodi poslušen, predvsem glasu svoje vesti!

II. Lepota telesa.

4. Bodi čist sam in skrbni za čistost okolice!

5. Spoštuj svoje telo, ki je tvoja duša!

6. Ohranjanj prirodo in ne pripusti, da bi jo pustošili drugi!

III. Mišljenje - resnica.

7. Govori resnico in drži dano besedo!

8. Bodi pošten, ker poštenost je najlepša čednost, ki diči človeka!

9. Bodi veren in imej smisel za tajnosti življenja!

IV. Udejstvovanje z ljubeznijo.

10. Bodi ljubezniv, stori svojemu bližnjemu dobro in ne misli na povračilo.

11. Raduj se življenju, ne glej na slabe, temveč samo na njegove lepe strani!

12. Bodi brat vsakomur, a ne v besedah, temveč v delu za njegovo srečo!

Dogovorili smo se, da napravimo svoj tretji izlet čez Grmado in po, od povodnji v poštenu Ločnici v Medvode. — V nedeljo na vse zgodaj smo odkorakali izpred Pulpanove čitalnice; bili smo prvi v uniformah.

Jasno jutranje solnce je zlato daljnje planine, vstajajoče iz meglenih kopren, polja so valovita, gozd je dehtel in šumel. Visoko pod nebom je vriskal škrjanec, sive postovke so plavale v mirnem ozračju, lahni beli, kot jančki okrogli oblaki pa so bežali za obzirje. — Vsa narava in vsa bitja so se veselila obetajočega se lepega dne.

Veselo smo stopali skozi Podutik, čez Toško čelo in dospeli okrog poldneva na Grmado. Prav na vrhu smo zasadili naš prapor z voljo glavo in pomono je zaplapolal v močnem vetru. Na zapadu smo opazili težke oblake, ki so jeli prihajati vse bližje in bližje in nam zastirali čisto modro nebo. — Še malo smo posedeli in se nato po strmih travnikih spustili v grapo Ločnice. Prvi sledovi nedavne strašne povodnji so se jeli kazati: polja odnešana, travniki razorani, drevje okleščeno in izruvano. Poti ni več, le tu pa tam kažejo trda izprana tla nekdanje lepo vozno ceste. Prst na obeh bregovih je izprana, strma skalovita rebra vise proti dolini.

Na velikem produ smo si uredili provizoren tabor in zasadili v njegovi sredini prapor prve družine »Volkov«. Skuhali smo si skromno kosilo, se osvežili v bistri vodi in pokramo odrinili. Ravno tedaj je pričel naletavati dež.

Pristaši NSS v Mariboru

volijo pri občinskih volitvah dne 21. septembra t. l. kandidirajo listo narodnega bloka in spuste svojo kroglico

v prvo skrinjico!

Vsak na volišče! Kdor bi ostal doma, ali volil drugače, bi bil izdajalec slovenskega Maribora.

Davidovičevi v Ljubljani ustanavljajo stranko. 10. t. m. so imeli pri »Lloyd« dobro obiskan sestanek in s tem započeli delo, ki bo najbrž imelo obilo uspehov. Na sestanku je bilo tudi nekaj neizogibnih orjunašev, ki so hoteli motiti zborovanje. — »Jutro« o vsem tem previdno molči.

Pokolj v Osijeku. — Na zadnja praznika je »Orjuna« priredila zborovanje vseh »Orjunc« v Osijeku. Ako pomislimo, v koliko so razpaljene politične strasti, zlasti še na Hrvatskem, moramo reči, da so taka zborovanja naravnost izjavalna in prav nič čudno ni, da so posledica pokolji — žrtve. Mi vsako žrtev prav s sočutjem pomilujemo, ker vemo, da so zares žrtve, nedolžne žrtve političnih koristolovcev. — Tudi v Osijeku sta zopet pri

Delovali bomo v smislu teh zakonov in gojili bratstvo in ljubezen. Drugim skautskim organizacijam ne bomo nasprotovali, ker naša edina želja je, da bi setaborništvu v vsi svoji prelestnosti čimbolj razširilo med našim narodom in tako prineslo zdravje in srečo vsi širni naši domovini.

Propagandni bomo ljubezen do narave, se zavzemali za svetovni mir in za bratstvo med narodi. — Vsi mali in zatirani, vsi bedni in trpečji bratje in sestre, vsi nesrečni in žalostni, ti vsi naj bodo deležni naše velike ljubezni.

Svojo domovino bomo ljubili s srcem in z dejanji, ne s kričaviimi besedami. In kadar bi domovina potrebovala naše pomoči, tedaj nas bo našla pripravljene, da položimo vse sile in sposobnosti na sveti njen altar.

Naše glavno sredstvo za dosegajo teh ciljev in namenov bo pogosto bivanje v čisti, neoskrunjeni prirodi, prenočevanje v šotorih in spoznavanje prečudovitega stvarstva božjega.

Naš simbol je ogenj, čisti, veselo-plapolajoči ogenj, ki razblinja temo in daje prijaznost vsi okolici; naši sestanki, seje in zbori se bodo vselej vršili ob ognju, v prosti naravi.

Clanstvo v organizaciji je razdeljeno v štiri skupine in sicer imajo samostojne družine in rodove: 1. voliči (dečki do 14 let), 2. dečki od 14—18 let, 3. odrasli (nad 18 let) in 4. deklince. — Najmanjša enota je družina (6 do 12 članov), načeluje ji vodnik; več družin (2—6) tvori rod, ki ga vodi vodja. Vsi rodovi v enem kraju sestavljajo Taborniško zadrugo, vse zadruge pa Združenje slovenskih tabornikov. Začasni prostori se nahajajo v poslopju »Obnova« poleg Ljubljanske kreditne banke (vhod iz Gajeve ulice). Uradne ure ob nedeljah dopoldne.

Tako je poslanstvo in cilj taborništvu, tako je poslanstvo in cilj naše organizacije. Zato, bratje in sestre, stopite v vrste bojevnikov za našo idejo, idejo vseh idej, idejo taborništvu.

Mladi Slovenci! Sprejmite to našo misel, misel solnce in svobode, ponesite jo v vsa mesta in vasi, v vse šole in društva, v vse delavnice in tovarne, kjer je solnce in svetlobe najbolj potrebna!

V daljavi sicer, a tem lepši je naš cilj: prerod našega ljudstva, prerod naše domovine, prerod vsega človeštva.

Združenje slovenskih tabornikov v Ljubljani.

V LOČNICI.

Pot nas je vodila skoraj ves čas po široki prodnati grapi, le tu pa tam smo stopili na razdejano trato. Ves čas smo imeli priliko opazovati sledove strahovite elementarne katastrofe. Med prodom leži razmetana mlinska oprava, iz hiš odnešeno pohištvo, perilo in posoda. Poslopja so deloma porušena, deloma prestavljena, razmajana in pokvarjena. Nekdanjih lepih mostov ni več, čez potok vrženo drevo služi kot brv. Ubogo ljudstvo je še vse preplašeno in obupano, ne ve, kje bi pričelo za obnovo gospodarstev.

Ce bi bilo taborništvu pri nas močnejše razširjeno in bi imeli v organizaciji izvečbane pionirske oddelke, bi prav lahko nudili uspešno pomoč svojim nesrečnim bratom. Če bi se pripetila slična nesreča kje na Angleškem, Francoskem, na Poljskem ali v katerikoli državi, kjer je taborniški (skautski) pokret bolj razširjen, bi takoj prvi dan po katastrofi kar mrgolelo tabornikov-pionirjev, ki bi popravljali pota, gradili mostove in zasipavali jarke in kotanje. Naši zakoni namreč velevaljo: »Pomagaj svojemu bližnjemu v nesreči!«

Zato, bratje in sestre, razširjajte našo idejo, idejo vseh idej, idejo taborništvo po vsi naši domovini; naša žarka misel naj zasije v vse tovarne, v vse delavnice in šole, med vse naše ljudstvo. — Šele tedaj, ko bomo združeni vsi, ki ljubimo človeštvo in mir, zdravje in lepoto, naravo in vse stvarstvo božje, šele tedaj bo srečna naša domovina, šele tedaj bo srečen ves ubogi človeški rod.

Črni ris.

Tedenske novice.

tež priliki padli dve žrtvi, dva orjunaša sta mrtva. — Kdo je kriv? Tisti, ki dovoli, da se taka zborovanja sploh vrše! Ali naša vlada nima oči, da bi videla prozoren namen tega početja? Če je ta vlada zares vlada reda in pravice, potem naj vsako tako prireditel prepove. Uvede naj se red in mir!

»Jutrovec« pa naj nikari ne vprijejo! To je sad njihovega dela, njihove taktike, ki so jo pričeli 1. junija v Trbovljah, kjer je bilo še več žrtve, kjer se je izvršila justifikacija Fakina. Nadaljevali so svoje proketo delo še ob raznih prilikah v Ljubljani in drugod. — Zahtevamo reda z vso odločnostjo! Provokacij se ne sme trpeti, krivci vsakega takega prestopka in zločina morajo biti brezpogojno eksemplarčno kaznovani. — Pazite, da ne bo prepozno, gotovim ljudem raste greben!

Občinske volitve v Kočevju. V nedeljo, 7. septembra so se izvršile v Kočevju po dolgem času zopet občinske volitve. Za te volitve je kočevska krajevna organizacija NSS na podlagi navodil strankinega načelstva sklenila sodelovanje v slovenskem bloku. Zavedali smo se, da moramo storiti vse, da bo pri teh volitvah zmagnala slovenska lista in da bomo

s tem vsej javnosti dokazali, da Kočevje ni nemško mesto. Naše sodelovanje je bilo mišljeno iskreno in lojalno, tako iskreno in lojalno pa se niso ponašali gotovi gospodje, ki so delali pakte z Nemci, izgrajvali slovensko delavstvo in pritiskali nanj s terorjem, premeščanjem, odpustitvami itd. Razumljivo je, da je vsled tega nastal med slovenskimi delavci odpor, na kar so delavci sklenili nastopiti z lastno delavsko listo. Kljub temu pa so se našli ravno v narodno socialističnih vrstah tovariši, ki so hoteli omogočiti enoten nastop ter se zanašali na izjave in obljube predvsem g. dr. Sajovica, ki je pa nenadoma vložil listo brez obljubljenih delavskih kandidatov. Delavstvo je postalo vsled tega ne-lojalnega postopanja razburjeno in je v zadnjem trenutku delavsko listo spopolnilo kakor je pač šlo in tako so prišli na listo kandidati, katerih NSS nikdar ne bi bila odobrila. Da odgovorimo tedaj »Slov. Narodu«, ki NSS nesramno očita izdajstvo, povemo, da so izvršili izdajstvo ravno drugi »narodni« gospodje, ki so zares delali pakte z Nemci, ne samo v Kočevju, ampak tudi drugod. Naše delavstvo je volilo slovenske liste. Kdor pa je dal duška svojemu ogorčenju s tem, da je volil delavsko listo, ki ni bila nemška (Nemci so imeli svojo) je to storil v sveti jezi in iz ogorčenja radi postopanja gotovih kapitalistov z ubogim delavcem. — NSS ni imela in ni odobrila tedaj nobene liste ker je prvotna lista radi kapitalističnih intrig, groženj in persekucij odpadla. — Sicer pa o stvari še izpregovorimo. Delavstvu pa naj bo Kočevje za vzgled. Deviza kapitalistov »divide et impera« (razdvajaj in vladaj boš) naj se v bodoče onemogoči z železno delavsko disciplino.

Zaščita stanovanjskih najemnikov je kolikor toliko v nevarnosti. V Beogradu se pripravljajo nov stanovanjski zakon kar na hitro. Naglica pa nikoli ni dobra. Svarili smo vlado in jo še svarimo pred kakimi prenegljenimi koraki. Parlament naj podaljša sedanjosti stanovanjski zakon do konca leta 1925, medtem pa se naj pripravi dober in pravičen zakon, ki bo dejansko ustrezal današnjim razmeram. — Na noben način zakon hišnim posestnikom ne sme dajati prilike, da bi kar poljubno zviševali najemnino. Brez predhodnega sporazuma z najemniki ne sme priti do zaključka, ker bi vsaka najmanjša nejasnost povzročila in dala povod gotovim spekulantom in brezsrčnejšem za izrabljanje. — Vlada naj to upošteva, sicer bo naletela na obupen odpor.

Izplačilo uradniških razlik med staro in novo plačo se bo vendarle izvršilo mesca oktobra. Odlok o izplačilu je že pripravljen in ga bo te dni ministriški svet odobril.

Delo za revizijo uradniškega zakona napreduje. Vlada upošteva predloge strokovnih organizacij. Potreba pa je, da posamezne organizacije čujejo, ker se vrše ponekod precejšnji boji v gotovih vprašanjih, da ne bo potem razočaranj, ki lahko nastanejo z izigravanjem drugega proti drugemu.

Opcijska pogodba z Avstrijo je bila 10. t. m. v Beogradu podpisana, na kar opozarjamo vse prizadete. Opcijski rok bo trajal 8 leta.

Ljudska univerza.

I. zvezek
KARL OZWALD
O potrebi socialno-etične orientacije. Cena 3.— Din.

II. zvezek
ALOJZIJA ŠTEBI
Zaščita zanemarijene dece in mladine. Cena 3.— Din.

III. zvezek
DR. ALMA SODNIK
O vzgoji deklet. Cena 3.— Din.

IV. zvezek
F. S. FINZGAR
O lepi knjižki. Cena 3.— Din.

V. zvezek
DR. RADO KUSEJ
Cerkve v luči prava in etike. — Cena 5.— Din.

VI. zvezek
DR. METOD DOLENC
Kaj hoče moderno kazensko pravo. — Cena 5.— Din.

Zvezki se dobe v knjigarnah ali se pa pismeno naročajo pri Zadrugi knjigarni, t. z. z. o. z. v Ljubljani, poštni predal 1.

Nusić Branislav: Občinsko dete, Roman dojenčka. Poslovenil Cvetko Golar. V Ljubljani 1923. J. Blasnika nasledniki. Povest bi se lahko imenovala tudi »Žalost in veselje«, saj se v njej poleg vse žalostne usode zapuščenega dojenčka, ki nima ne domovine, ne staršev, in ki roma iz rok v roke, nadrobilno tudi toliko veselih prigodb in smešnic, da se čitatelju včasih solzi eno oko od žalosti, drugo pa od smeha. Knjigo bodo z zanimanjem brali tudi oni, ki bi radi po njej spoznali srbsko življenje v malih srbskih mestih in v Beogradu. Tukaj jim bo Nusić dober vodnik; on je med najboljimi srbskimi pisatelji in pozna svoje rojake, kakor malokdo. Da zna tudi prav prijetno pripovedovati, to priča vsaka stran te knjige. Knjigo ima na ovitku lepo rizbo, šteje 231 strani in stane samo Din 15.—. Kupi in beri jo, ne bo ti žal!

Poravnajte vsi do 15. t. m. naročnino!

Gospodarstvo.

Koliko je vreden dinar?

	Ta teden	Prejšnji teden
	dinarjev	dinarjev
100 švic. frankov stane	1425—	1445 5
100 franc. frankov »	400—	415—
100 laških lir »	331 5	337—
100 čeških kron »	226 5	227 5
100 avst. kron »	0 1075	0 1085
100 ogrskih kron »	0 105	0 0985
100 bolg. levov »	55 15	55—
100 dolarjev »	7562 5	7600—
100 angl. funtov »	33690—	34355—

Curiška borza,

	10. sept.	3. sept.
	švicarskih frankov	švicarskih frankov
100 dinarjev je stalo	6 95	6 95
100 franc. frankov »	28 07	28 72
100 laških li. »	23 25	23 50
100 čeških kron »	15 95	15 93
100 avst. kron »	0 0075	0 0075
100 ogrskih kron »	0 0069	0 007
100 bolg. levov »	3 87	3 80
100 dolarjev »	533—	531 25
100 angl. funtov »	2368—	2383—

Tajinstveni morilec deklet.

(Pravica ponatisa pridržana.)

(Nadaljevanje.)

Harry nič ne odvrne. Če so se mu preje še pojavljali dvomi nad vsebino pisma, mu je sedaj grozna novica docela jasna. Padel je v zanjke hudo delke...

Tedaj se nenadoma zdrzne. Kaj pa če je vse skupaj navadna laž, da so Eliso samo odvedli in da pismo vsebuje neresnico? — Da, tudi to je mogoče. Morda je pa Eliza vendarle povsem nedolžna, vse skupaj le dogovorjena šala ali nesramna igra, da se mu odvzame ljubico?

»Vaša milost,« se sedaj oglasi služabnik, »na policiji pravijo, da niti ne pozna milostljive gospodične neveste. Policija je menda prejela neko pismo; od koga, tega mi niso mogli povedati, ampak — nekaj ni v redu. — Gospodična je bila pred leti natakarka v pristaniški krēmi v Whitechaplu. Tako pravijo na policiji.«

Ta izpoved je bila za Harryja prav neprijeten curek na vroče čelo. Razoča-

ran se zgrudi na stol. — Da, Jak je govoril resnice. Hotel je kaznovati lahkoživko, ki je varala ljudi, jih naravnost goljufala. — Eliza je zanj izgubljena! »Ven,« zakriči sedaj nad služabnikom, »poberi se ven!« Bliskovito hitro zgine prestrašeni služabnik za vrati. Tarna je nad svojo usodo se Harry dvigne s sedeža. Na njegovem spačenem obrazu se vidi, da se je odločil za nekaj groznega.

»Sramota, grozna sramota! Lahkoživa vlačuga si je pridobila moje zaupanje, sedaj tudi jaz ne morem več živeti! S prsti bodo kazali za menoj. Proč, proč iz te nesreče — iz te sramote! Moje življenje ni vredno počenega groša!«

Pismo vzame v roko, prižge svečo in ga seže, pepel pa vrže v peč.

Pred oči mu zopet stopi Izabelina podoba. Spomini se besed tajinstvenega maščevalca, ki si jih pa kaj kmalu izbije iz glave.

»Ona mi ne bo odpustila, saj ne more, to je docela nemogoče. Te sramote ne morem prenesti, da sem hotel poročiti vlačugo in da me je le Jak obvaroval te zablode. Natakarka iz Whitechapla — hahaha!«

Strahotno odmeva smeh v tih sobi.

»Ali naj napišem še pismo in svojem prijatelju sporočim moje zadnje želje? Toda ne, nimam ne staršev, ne bratov. Moje premoženje si bodo razdelili moji sorodniki. Izkopali mi bodo grob, samomorilec — grob v skritem kotu na pokopališču. — Da, tamkaj, bom našel pokoj!«

Zopet vstane. Z opotekajočimi koraki prilaze počasi do pisalne mize, iz katere potegne predal. Z desnice seže po lesketajočem se predmetu...

Tedaj pa nenadoma zasliši rahlo šumenje obleke. Majhna ledeno mrzla roka ga prime za desnico, s katero je hotel ravnokar vzeti morilno orožje iz predala.

»Harry, Harry!« se čuje tih, sladek glas. »Rotim te, Harry...«

Mladi mož se zdrzne. Pred njim stoji Izabela, smrtno bleda, mali roki prosteče dvignjeni, ljubeč obraz ji je zalit od vročih solz. Harry se opoteče. Prav močno se mora držati za mizo, da ne pade. »Izabela... ti... pri...«

»Da, priti sem morala,« šepetaje Izabela s smrtnim strahom v očeh. »Prejela sem pismo, v katerem me neznane obvešča, da — te je zadela grozna

nesreča. Kajti — tvoja nevesta, da je navadna lahkoživka, da so jo odvedli. Jaz naj te varujem pred najhujšim, če bi iz obupa hotel storiti kaj nepremišljenega. Prišla sem semkaj že skoraj zadnji trenotek — o Bog — kako sem ti hvaležna!«

Sele sedaj se Izabela menda zave, kaj je storila, ko je na glas svojega srca odšla v Harryjevo stanovanje. Če bi jo bil kdo videl! — Grozno! Zdihovala se zakrije obraz z rokami, tedaj pa že kleči Harry pred njo.

»Izabela, moj angel, ki me je obvaroval najhujšega. Prisegam ti, da tvoja podoba ni nikdar zatemnela v mojem srcu, da me je edinole lokavost vražje ženske spravila ob razum. In moje srce bi je zopet za tebe do zadnjega diha. Preveč sem se pregrešil, da bi mi mogla kdaj odpustiti. Toda za svojo krivdo se hočem pokoriti celo življenje in se z globokim kesanjem odreči vsemu, kar dobrega nudi življenje!«

Izabela pretresljivo tarna in joče.

»Ti mi ne moreš odpustiti, Izabela. Ne, ti me smeš in moraš zaničevati. Toda nikoli naj nimam v svojem življenju srečne ure, to ti prisegam pri spominu na svoje starše! Pokoro hočem delati, v tujini hočem trpeti za svojo krivico!«

Izabela upre sedaj vanj svoje oči. »Odpušcam ti, Harry! Moj bog, saj te vendar ne morem sovražiti. Saj te še vedno tako iskreno ljubim!«

»Ti — ti — ?« vzdihuje Harry. »Izabela, to je nemogoče, saj sem prelomil zvestobo, ti me moraš vendar samo zaničevati!«

»Ne, tega ne morem — ne morem!« Harry poljubljuje rob njene obleke.

»O, jaz ničvrednež, zavrženi človek! Kako dobro srce sem zavrgel! Izabela, kaj naj postane iz naju?«

Mlada deklica odide proti vratom. Počasni korakovi ji sledi Harry. Pri vratih Izabela obstane.

»Harry, ali mi hočeš izpolniti eno prošnjo?«

»Zahtevaj kar hočeš — vse — tudi moje življenje!«

»Potem odidi v tujino, Harry!« de Izabela resno. »Tja v deželo prostosti, kjer ne poznajo ljudje ne tebe ne mene. Preje si mi zatrjeval, da nisi pozabil name. Harry, verujem ti to! In sedaj odidi — pojdi kmalu! Na daljnem zapadu si poišči nov dom. In po enem letu pričakujem tvoje pismo, preje ne,

Harry, ali slišiš? V tem letu hočem skušati pozabiti na vse, in potem, če bi me tudi potem še ljubil, pridem k tebi, Harry, — celo v tem slučaju, če bi morala zapustiti mater!«

Se enkrat pade Harry na kolena pred njo in proseče steguje svoje roke po njej. Toda Izabela ostane trdna pri svojem sklepu, četudi ji je iz oči čitati, da se težko premaguje.

»Čez leto dni, Harry — čez eno leto!« odmeva njen srečo obetajoči glas po sobi, potem pa odhiti skozi vrata. Tedaj se mladi mož dvigne od tal.

»Jak, zagonetni mož, hvala ti! Ti si me ohranil pri življenju, ti si mi vrnil moje ljubezen!«

Sodba.

Elegantna kočija je zavila na dvorišče tajinstvene hiše ob cesti na zapadnem obrežju. Skripaje so se zaprla za njo težka vrata.

Štirje moške izstopijo iz kočije ter vlečejo s seboj v hišo belooblečeno osebo. Upirajoč se žensko odnesejo po dolgem hodniku v sobo, kjer jo položijo na divan.

»Pustite me samega ž njo!« zadoni Elizi na ušesa predobro znani glas.

Trije moške takoj odidejo iz krasno opremljene sobe. Mož s krinko ostane sam s svojo žrtvijo. Mirno potegne ž nje plašč, v katerega je imela zavito glavo in rame. Potem ji odstrani iz ust robec. Nato se mirno vsede poleg nje ter zlohotno porogljivo reče:

»Ah, niti omedlela ni, samo potuhnila se je!« Temne oči pod krinko se svetijo kot žareči bliski. »Lepa je. Seveda — lahkoživa ženska je tudi zapeljiva. In celo v poročni obleki, ki jo napravila še bolj mikavno. Kako angelško nežno leži na divanu, docela podobna nedolžnemu deletu in vendar je ničvredna, zavržena ženska, ki nas je hotela vse uničiti. In tudi lasje ima barvane — pepelnato-kostanjevo — seveda moderna barva! Hahaha — Eliza, ali si hotela Jaka spraviti v zmojo?«

Pozorno motri svojo žrtev, ki se ob njegovem pogledu zdrzne. »Torej le čuje! O, Eliza, vsa zvijača ti nič ne pomaga! Sedaj tudi vem, da si me še tedaj hotela umoriti, ko te je v tih noči naletela Bessy pred mojo sobo z bodalom v roki. Preslepila si Jima, umorila si Sama, nas vse izročila straš-

ni smrti, ukradla si mi zaklade morskih globin — čuješ Eliza, umreti moraš!«

Sedaj odpre Eliza oči in divje gleda okrog sebe.

»Kje sem?«

»Izvrstna komedija! Pri Jaku si, Eliza! Pri tistem Jaku, pri tistem Jaku, katerega si že davno smatrala za mrlvega. Hahaha — ne ležimo v železni rakvi na dnu morja, o ne, mi še živimo! Prav na čudežen način smo se rešili. Ampak tebe ne reši nihče več, lepa nevesta, tvoja smrt se bliža!«

»Harry!« stoče Eliza.

»Tih!« ukaže Jak osorno. »Tvojemu zaročencu je že znano, kako si ga varala, ničvrednica. Vrnil se bo zopet v naročje čiste, nedolžne deklice, ki ga je nadvse ljubila in ga še ljubi. Tebe pa, zavrženko, čaka kazen, ki si jo zaslužila!«

Eliza uvidi, da je zgubljena. Predlog je živela v hiši maščevalca, da ne bi poznala njegove neizpovednosti. Nobene milosti nima pričakovati.

»Zakaj ne prosiš za odpustanje?« jo zasmehuje strašni mož. »Z glavo, odeto s poročnim pajčolanom, maješ; da, lepa nevesta, dobro se zavedaš, da je tvoja smrt sklenjena stvar, in da te nihče ne more več rešiti. Celó če bi se mi vrgla pred noge in vila roke, da bi krvavle, bi bila tvoja prošnja zaman. Kri za kri, žanji, kar si vsejala!«

Eliza še vedno leži nepremično.

»Ah, briljanti! Zakladi morskih globin! Z njimi si okrasila svoj vrat, svoje prsi! Kar je moje, si zopet vzamem. Milijone, ki si mi jih ukradla, z lahko utrpim, saj leži še neskončno mnogo zakladov na dnu morja!«

(Dalje prihoduje...)

KINO IDEAL

predvaja od četrta 11. t. m. do včetrši nedelje 14. t. m. najnovejšo filmsko atrakcijo

„Dunalski prater“

ljubavni roman dunajske deklice v 8 dejanjih v glavni vlogi Mari Hildin. Film je veleznimiv, vzet iz življenja ljudstva in avstrijskega dvora.

Odgovorni urednik Anton Brandner. Tiska tiskarna M. Hrovatin v Ljubljani. Izdaja konzorcij »Nove Prave«.

Členo čisto pranje!

Kilogram svega opuščenega perja 70 Din, na pol belo 90 Din, belo 100 Din, boljša 120 Din, 225 Din, boljša 200 Din, 225 Din, boljša 275 Din. Posiljavne carine prosto proti povzetju, od 300 Din naprej pošlino prosto. Blago se tudi zamenja in nuga- joče nazaj. Naročila naslavljati: Benedikt Sachsels, Lobes št. 84 pri Pilznu, Češkoslovaška. Poštne pošiljke gredo iz Češko- slovaške v Jugoslavijo za 14 din.

Modistka M. HORVAT

LJUBLJANA, STARI TRG ŠTEV. 21.

prodaja bele klobuke po 150 do 200 Din, dvobarvne po 170 Din, enobarvne po 140 Din, oblika, različne baržunaste po najnižjih cenah. Žalni klobuki vedno v zalogi

Franc Szantner

Ljubljana, Šelenburgova ulica 1

špecialist za ortopedična in anatomska obuvanja in trgovec s čevlji, sprejema tudi vsa popravila.

Prvorazredni moderni brzopisalni stroj

Stoewer-Record

Vrhunec finomehanike! Zastopstvo:

Lud. Baraga

Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/I.

Vsak dan trikrat sveže pecivo

priporoča

Jean Schrey, nasl.

JAKOB KAVČIČ

parna pekarna

Ljubljana, Gradišče 5

Trboveljski premog in drva

dobavlja

Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8

Telefon 220 Plačilo tudi na obroke. Telefon 220

Vse pisalne, risalne in šolske potrebščine dobite najceneje v papirni trgovini

Miroslav Bivic

Ljubljana

Sv. Petra cesta 29.

Lastna knjigovoznica.

Velika zaloga šolskih zvezkov, map, in blokov.

Štefan Ferant

urar državnih železnic

Celje, Dečkov trg 3

priporoča svoje urarsko in zlatarsko obrt. - Cene solidne.

Očala, ščipalci

ure, zlatino najbolj kupite pri

Fr. P. Zajec,

izprašenem optiku in urarju

Ljubljana, Stari trg 9.

Stekla natančno po zdravniških predpisih.

Tone Malgar

Pleskar za stavbo in pohištvo, lakiranje vozniških koles v ognju. Sobni slikar. Specijalni oddelek za črkoslikarstvo na steklo, pločvino, zid, les itd. itd.

Delavnice: Kolodvorska ul. 6,

Celovška cesta 121.

Naročila se sprejemajo v Kolodvorski ulici št. 9.

Štefan Ferant

urar državnih železnic

Celje, Dečkov trg 3

priporoča svoje urarsko in zlatarsko obrt. - Cene solidne.

Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani, Marjlin trg. šte. 8., reg. zadr. z o. z.

sprejema vloge na knjižice in plača čistih

7%

obresti brez odbitka rentnega in invalidskega davka. Za večje in stalne vloge kakor tudi za vloge v tekočem računu obrestovanje po dogovoru.

Podelljuje kratkočasne trgovske in personalne kredite najkulantneje.

Priporoča se tvrdka

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.

Blizu Prešernovega spomenika.

Najboljši šivalni stroji Gritzner v vseh opremah za rodbinsko rabo in Adler za obrtniško rabo. Istotam potrebščine za krojače, šivilje, čevljarje, sedlarje, toaletne vezarje, kravate, čipke, nogavice, razni bombažni sukanči, svilne in niti, jedlino orodje, alpaka, aluminij, žilce, vilice, noži, škarje, britve, razne palice, nahrbtniki, igle za vse sisteme šivalnih strojev ter njihovi posamezni deli. — Popravila šivalnih strojev se sprejemajo. Pouk v vezanju, krpanju perila in nogavic na stroja brezplačno. Večletna garancija za šivalne stroje.

Cene najnižje. Postrežba točna.

BRZO-BRZO na vlak v Celje v veletrgovino

R. STERMECKI

kjer kupite letos

sukno za moško, in volneno za ženske obleke, belo, pisano in rujavno platno, kakor tudi vso drugo manufakturno robo po čudovito nizkih cenah v veletrgovini R. Stermecki, Celje.

Trgovci engros-cene. Cenik zastoj!

AVTO - VOZI

BREZ BENCINA!

JUGO - HAG
LJUBLJANA
BOHORIČEVA UL. 24
TELEFON ŠTEV. 560

Z malim stroškom

Vam napravi

najboljšo hrano!

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Dunajska cesta šte. 4

(v lastni stavbi).

Kapital in rezerve Din 18,300.000.

Izvršuje vse bančne posle

najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska. Tel.: 139, 145, 458.

Ekspoziture:

Konjice
Meža-Dravograd